

Περιεχόμενα

	13
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
I. Η Κύπρος ως αποικία	14
II. Η ίδρυση του Κυπριακού Κράτους. Το Σύνταγμα του 1960	16
III. Το Κράτος Δικαίου στο Κυπριακό Σύνταγμα	22
1. Η διάκριση των πολιτικών εξουσιών	22
2. Οι ατομικές και πολιτικές ελευθερίες	25
3. Ο έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων	26
Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΥΠΕΡΟΧΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ	29
I. Νομιμοποιητικά θεμέλια ελέγχου συνταγματικότητας	29
II. Το άρθρο 179 και η κυπριακή πραγματικότητα	31
III. Ο έλεγχος και ο χαρακτήρας του. Η επιλογή του δικαστικού ελέγχου. Τα όργανα ελέγχου	35
ΜΟΡΦΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	41
I. Προληπτικός έλεγχος. Οι διατάξεις του άρθρου 140 του Συντάγματος	42
1. Άσκηση δικαιώματος. Υποκειμενική νομιμοποίηση	43
2. Αντικείμενο και όρια ελέγχου	44
3. Δικαιοδοσία. Ο σκοπός, η φύση και τα όριά της	49
4. Η γνωμάτευση του Δικαστηρίου. Δεσμευτική δικαστική απόφαση	51
5. Τυπική ή ουσιαστική συνταγματικότητα	52
6. Από τη νομολογία. Η εφαρμογή στην πράξη των διατάξεων του άρθρου 140 του Συντάγματος	55
α. Απόφαση Βουλής ημερ. 29.3.85 Αναφορά 1/85	55
β. Ο περί του Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων Νόμος 1985. Αναφορά 10/85599	59
γ. Ο περί κατ'Ανάγκη Προκηρύξεως Πρόωρης Εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας Νόμος 1985. Αναφορά 11/85	61
δ. Ο περί Παροχής Δικαιώματος Ψήφου στους συμπληρώσαντες το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους Νόμος 1985. Αναφορά 12/85	63
ε. Ο περί Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος 1986. Αναφορά 1/86	66
στ. Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1989. Αναφορά 2/89	71
ζ. Ο περί Πραξικοπήματος (Ειδικαί Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1990. Αναφορά 4/90	73
η. Απόφαση Βουλής των Αντιπροσώπων ημερ. 13.5.93. Αναφορά 1/93	76
θ. Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1994. Αναφορά 1/94	78
ι. Ο περί Κρατικών Υπαλλήλων (Υπαρξη Ασυμβίβαστων) Νόμος 1993. Αναφορά 5/93	80
7. Η σημασία του προληπτικού ελέγχου του άρθρου 140	82
II. Καταστατικός έλεγχος	88
1. Η συνταγματική ρύθμιση. Το άρθρο 144. Αρμοδιότητα ελέγχου μόνο στο Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο	88

α. Αντικείμενο ελέγχου. Οι έννοιες του «νόμου» και της «απόφασης».	89
Ο ουσιώδης χαρακτήρας	89
β. Διαδικασία. Εξουσίες του Δικαστηρίου	96
γ. Αποτελέσματα	98
δ. Συγκεντρωτικός ή διάχυτος έλεγχος	105
2. Οι εξελίξεις μετά το 1963	107
α. Η θέσπιση του περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμου 33/64	107
β. Η συνταγματικότητα του νόμου. Οι ενστάσεις των Τουρκοκυπρίων και η απόφαση <i>Ιμπραχίμ</i>	109
γ. Η απόφαση του Δικαστηρίου	111
δ. Η ρύθμιση του Νόμου 33/64. Οι ευρύτερες συνέπειες. Η ώρα του διάχυτου ελέγχου.	116
3. Αρχές ελέγχου της συνταγματικότητας	122
α. Η απόφαση <i>Ιμπραχίμ</i> . Μια πολυσήμαντη απόφαση	122
β. Η απόφαση <i>Συμβούλιο Εγγραφής Αρχιτεκτόνων ν. Κυριακίδη</i>	127
γ. Η εξέλιξη	129
1. Η αντισυνταγματικότητα πέρα από κάθε λογική αμφιβολία	130
2. Πρέπει να καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για να διασώζεται η συνταγματικότητα του νόμου με την ερμηνεία (επωφελής ερμηνεία)	132
3. Θέμα συνταγματικότητας εξετάζεται μόνο αν και εφόσον είναι απόλυτα αναγκαίο για τη δικαστική επίλυση υπόθεσης στα πλαίσια της οποίας εγείρεται	134
4. Έλεγχος συνταγματικότητας. Διαδικασία. Έγερση ζητήματος συνταγματικότητας	139
III. Άλλες νομικές βάσεις για άσκηση δικαστικού ελέγχου: άρθρα 137,138,139,141,142,143,145,146 και 149 του Συντάγματος	142
1. Ο έλεγχος του άρθρου 137 του Συντάγματος. Δυσμενής διάκριση σε βάρος μια από τις δυο κοινότητες	142
2. Ο έλεγχος του άρθρου 138 του Συντάγματος. Δυσμενής διάκριση επί του προϋπολογισμού	143
3. Ο έλεγχος του άρθρου 139 του Συντάγματος. Σύγκρουση ή αμφισβήτηση εξουσίας μεταξύ οργάνου ή αρχής της Δημοκρατίας	144
4. Ο έλεγχος του άρθρου 141. Οι περιορισμοί στην ελεύθερη άσκηση επαγγέλματος και το δημόσιο συμφέρον	155
5. Ο έλεγχος του άρθρου 142. Οι νόμοι και οι αποφάσεις των Κοινοτικών Συνελεύσεων	156
6. Ο έλεγχος του άρθρου 143	157
7. Ο έλεγχος του άρθρου 145. Εκλογικές ενστάσεις	158
8. Ο έλεγχος του άρθρου 146. Η διοικητική προσφυγή	166
9. Ο έλεγχος του άρθρου 149. Επίλυση αντίφασης και ερμηνεία του Συντάγματος	166
ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ. Η ΘΕΜΙΤΗ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	179
I. Εισαγωγικά	179
II. Η φύση του Δικαίου της Ανάγκης	181

III.	Αρχές και προϋποθέσεις εφαρμογής του Δικαίου της Ανάγκης. Η αντιμετώπιση από τη νομολογία	187
IV.	Το Δίκαιο της Ανάγκης και η νομοθεσία	195
	1. Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμος 33/67	195
	2. Ο περί Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου Νόμος 61/70	203
Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ. Ο ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΝΟΜΩΝ		209
I.	Η συνταγματική κατοχύρωση. Ουσιαστικές και διαδικαστικές προϋποθέσεις	209
II.	Οι χωριστές πλειοψηφίες και η απουσία των Τουρκοκυπρίων βουλευτών	216
III.	Η υπόθεση Νομικό Ερώτημα 282	218
	1. Η θέση του Γενικού Εισαγγελέως	219
	2. Η απόφαση του Δικαστηρίου. Τα «ναι» και τα «όχι» στη συνταγματικότητα	222
	α. Η απόφαση υπέρ της συνταγματικότητας του νόμου	223
	β. Η απόφαση για την αντισυνταγματικότητα	227
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΣΕ ΜΙΑ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ		233
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ		239
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		253